

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÇEVRE KORUMA VE KONTROL DAİRESİ BAŞKANLIĞI

**SU BAHÇELERİNDE KULLANIMA UYGUN
BAHÇE ÇİÇEKLERİ**

Peyzaj Mimarı Dilek YILMAZ

SU BAHÇELERİNDE KULLANIMA UYGUN BAHÇE

ÇİÇEKLERİ

- Su bahçeleri; informal ya da formal havuzlarda veya büyük ölçekli kaplar içinde bitki, hayvan ve cansız malzemeler kullanılarak yapılır.
- Su bahçelerinde kullanılan bitkiler su içi ve su kıyası bitkileri olarak sınıflandırılabilir.
- Su içi bitkilerinin kök ve gövdeleri; doğrudan suyun içinde ya da su içine konulan kaplarda yer alabilirler.

SU BAHÇESİ BİTKİLERİ

SU İÇİ BİTKİLER

SU KIYISI BİTKİLERİ

SIĞ SULARDA
YAŞAYAN SU
BİTKİLERİ

DERİN SULARDA
YAŞAYAN SU
BİTKİLERİ

YÜZEN SU
BİTKİLERİ

SU KIYISI BİTKİLERİ

(BOG PLANTS)

Su içinde olmaktan hoşlanmasalar da ıslak koşullardan hoşlanan ve ıslak alanda doğrudan toprağa dikilen bitkilerdir. Bunlar:

- *Ajuga reptans*
- *Astilbe hybrids*
- *Filipendula ulmaria*
- *Gunnera manicata*
- *Hemerocallis sp.*
- *Hosta lancifolia*
- *Hosta sieboldiana*
- *Iris ensata*
- *Iris sibirica*
- *Lysimachia nummularia*
- *Primula* türleri ve hibritleri olarak sıralanabilirler.

Iris sibirica

Ajuga reptans

Familya: Labiatae

Türkçe adı: Vapur dumanı–Dağ mayasıl otu

Özellikleri: Yer örtücü, otsu bir bitkidir. Yaprakları dikdörtgen şeklinde ve tüysüzdür.

Bitki boyu: 15-20 cm.

Çiçek rengi: Gök mavi

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar-yaz

İstekleri: Ilıman iklim bitkisidir. Soğuğa dayanıklıdır. Rutubetli toprakları tercih eder.

Ajuga reptans

Astilbe chinensis

Familya: Saxifragaceae

Türkçe adı: Çin Astilbesi

Özellikleri: Otsu bir bitkidir. Yaprakları ve çiçekleri tüylüdür.

Bitki boyu: 40-100 cm.

Çiçek rengi: Mor

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar-yaz

İstekleri: Nemli ortamlarda yetişmeye uygundur. Soğuk koşullara dayanabilir.

Astilbe chinensis

Filipendula ulmaria

Familya: Rosaceae

Türkçe adı: Erkeç sakalı

Özellikleri: Yapraklarını döken çok yıllık, çalı formu bir bitkidir. Yapraklarının üst kısmı koyu yeşil alt kısmı açık yeşildir. Güzel kokuludur.

Bitki boyu: 100-200 cm

Çiçek rengi: Kirli beyaz

Çiçeklenme zamanı: Yaz-erken sonbahar

İstekleri: Su kenarlarını ve nemli toprakları sever.

Filipendula ulmaria

Gunnera manicata

Familya: Gunneraceae

Türkçe adı: -

Özellikleri: Dev yapraklara sahiptir. Tek bir yaprağı 3m. X 3m. Boyutlarına ulaşabilir.

Bitki boyu: 200-500 cm.

Çiçek rengi: -

Çiçeklenme zamanı: -

İstekleri: Su kenarı bitkisidir. Soğuk hava koşullarını sevmez. Ölü yapraklarını kış aylarında soğuktan korunmak için kullanır.

Gunnera manicata

Hemerocallis sp.

Familiya: Hemerocallidaceae

Türkçe adı: Güngüzeli

Özellikleri: Değişik renk ve şekillerde cinsleri ve hibridleri bulunur. Çiçekleri ile etkilidirler. Çok yıllıktırlar ve yapraklarını dökerler. Kolay yetişir.

Bitki boyu: 70-80 cm

Çiçek rengi: Turuncu-sarı-beyaz-pembe-kırmızı

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar-yaz

İstekleri: Çiçeklenme döneminde bol su isterler. Dinlenme dönemi sonrası sapların kesilmesi gerekir.

Hemerocallis sp.

Hosta lancifolia

Familya: Agavaceae

Türkçe adı: Hosta

Özellikleri: Otsu ve çok yıllıktır. Yapraklarını döker. Büyük ve belirgin damarlı yaprak güzelliği ile ön plandadır. Çiçekleri kokuludur.

Bitki boyu: 5-20 cm.

Çiçek rengi: Beyaz

Çiçeklenme zamanı: Yaz ortası- erken sonbahar.

İstekleri: Gölgeyi sever, güneşten zarar görür. Su kıyıları için uygundur.

Hosta lancifolia

24/05/2006

Hosta sieboldiana

Familya: Agavaceae

Türkçe adı: Hosta

Özellikleri: Otsu ve çok yıllıktır. Büyük ve belirgin damarlı yaprak güzelliği ile ön plandadır. Çiçekleri kokuludur. Yapraklarını döker.

Bitki boyu: 10-40 cm

Çiçek rengi: Beyaz

Çiçeklenme zamanı: Yaz ortası- erken sonbahar

İstekleri: Gölgeyi sever, güneşten zarar görür. Su kıyıları için uygundur.

Hosta sieboldiana

Iris ensata

Familya: Iridaceae

Türkçe adı: Japon irisi

Özellikleri: Yaprğını döken çok yıllık rizomlu bir bitkidir.Kolay yetişir. Dayanıklıldır.

Bitki boyu: 30-60 cm.

Çiçek rengi: Açık mor-Lila

Çiçeklenme zamanı: Mayıs sonu-haziran

İstekleri: Nemli toprakları sever, kuraklıktan çabuk etkilenir. Donmalara dayanıklıldır.

Iris ensata

Iris sibirica

Familya: Iridaceae

Türkçe adı: Sibirya irisi

Özellikleri: Yaprğını döken çok yıllık rizomlu bir bitkidir. Kolay yetişir. Dayanıklıdır.

Bitki boyu: 50-120 cm.

Çiçek rengi: Mavimsi koyu mor

Çiçeklenme zamanı: Mayıs sonu-haziran

İstekleri: Nemli toprakları sever, kuraklıktan çabuk etkilenir. Donmalara dayanıklıdır.

Iris sibirica

Lysimachia nummularia

Familya: Myrsinaceae

Türkçe adı: Karga otu

Özellikleri: Çok yıllık bir yer örtücüdür. Çabuk yayılır ve gelişir. Diğer bitkileri istila edebilir.

Bitki boyu: 10-20 cm

Çiçek rengi: Sarı

Çiçeklenme zamanı: Erken yaz

İstekleri: Nemli toprakları sever, güneşe ve kuraklığa dayanıklıdır.

Lysimachia nummularia

SIĞ SULARDA YAŞAYAN SU BİTKİLERİ

(MARGINAL WATER PLANTS)

Yalnızca kökleri su altında, gövde ve diğer kısımları su üstünde olan bitkilerdir. Bunlar:

- *Acorus calamus*
 - *Calla palustris*
 - *Iris laviegate*
 - *Iris versicolor*
 - *Lysichiton camtschhatcensis*
 - *Lysichiton americanus*
 - *Myosotis scorpioides*
 - *Pontederia cordata*
- olarak sıralanabilirler.

Calla palustris

Acorus calamus

Familya: Acoraceae

Türkçe adı: Hint kamışı

Özellikleri: Çok yıllık, yapraklarını döken, otsu bir bitkidir.

Bitki boyu: 50-150 cm.

Çiçek rengi: Koyu sarı

Çiçeklenme zamanı: Yaz

İstekleri: Sığ sularda yetişir.

Acorus calamus

Calla palustris

Familiya: Araceae

Türkçe adı: Kalla, yılan otu

Özellikleri: Yapraklarını döken çok yıllık rizomlu bir bitkidir. Zehirlidir.

Bitki boyu: 10-20 cm.

Çiçek rengi: Beyaz

Çiçeklenme zamanı: Kış sonu, ilkbahar

İstekleri: Bataklık ve su kıyısı gibi yerleri tercih eder. Güneş isteği yüksektir. Soğuğa dayanıklı olduğu için -15 °C'ye kadar dayanır.

Calla palustris

Iris laeviegata

Familya: Iridaceae

Türkçe adı: Japon su irisi, tavşan kulağı irisi

Özellikleri: Yaprğını döken çok yıllık rizomlu bir bitkidir. Tam yetişkinliğe erişmesi 30-545 gün sürebilir. Dayanıksızdır.

Bitki boyu: 40-90 cm.

Çiçek rengi: Mavimsi mor

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar

İstekleri: Islak toprakları sever. Şartlar elverirse kuru toprakta da yaşayabilir. Bol su ister. Sıcağa ve dona dayanıksızdır. Su bahçeleri için uygundur.

Iris laeviegata

Iris versicolor

Familya: Iridaceae

Türkçe adı: Mor süsen, iris

Özellikleri: Sıcak ve ılıman iklim bitkisidir. Rizomlu otsu ve çok yıllıktır. Sivri uçlu yaprakları, 50 cm. kadar uzunlukta kılıcsı biçimli, paralel damarlı ve acık vesil renklidir. Davanıklıdır.

Bitki boyu: 100-150 cm.

Çiçek rengi: Açık mor, lila

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar sonu, yaz

İstekleri: Su isteği yüksektir. 2-3 yılda rizomlarını ayırıp çoğaltmak gerekir. Ekstrem koşullara uyum sağlar.

Iris versicolor

Lysichiton camtschatcensis

Familya: Araceae

Türkçe adı: Su lahanası

Özellikleri: Rizomlu çok yıllık, doğal ortamında çok çabuk yayılabilen bir bitkidir. Kötü kokuludur.

Bitki boyu: 10-20 cm

Çiçek rengi: Beyaz

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar, sonbahar

İstekleri: Bataklık bitkisidir. Sulak ortamları sever.

Lysichiton camtschatcensis

Lysichiton americanus

Familya: Araceae

Türkçe adı: Yılan yastığı, kokar lahana

Özellikleri: Kötü kokuludur.

Bitki boyu: 30-45 cm

Çiçek rengi: Sarı

Çiçeklenme zamanı: İlkbahar, sonbahar

İstekleri: Sığ sularda yaşar. Kuraklığa dayanıksızdır. Soğuğa çok dayanıklıdır.

Lysichiton americanus

Myosotis scorpioides

Familya: Boraginaceae

Türkçe adı: Unutmabeni

Özellikleri: Çok yıllık bir bitkidir.

Bitki boyu: 5-10 cm.

Çiçek rengi: Genellikle mavi, beyaz ve pembe

Çiçeklenme zamanı: Mayıs-haziran

İstekleri: Gölge ortamları sever.

Myosotis scorpioides

Pontederia cordata

Familya: Pontederiaceae

Türkçe adı: -

Özellikleri: Rizomlu çok yıllık bir bitkidir.

Bitki boyu: 50-150 cm

Çiçek rengi: Mor, lila

Çiçeklenme zamanı:

İstekleri: Sığ sularda ve kara ile su birleşimi olan yerlerde bulunur. Gölgeye dayanıksızdır.

Pontederia cordata

DERİN SULARDA YAŞAYAN SU BİTKİLERİ

(SUBMERGED WATER PLANTS)

Neredeyse tüm kısımları su altında yaşayan bitkilerdir. Zaman zaman gövde ve yapraklarının su yüzeyine kadar büyüdüğü görülebilir. Bunlar:

- Aponogeton distachyos
- Ceratophyllum demersum
- Hottonia palustris
- Nymphoides peltata

olarak sıralanabilirler.

Nymphoides peltata

Aponogeton distachyos

Familya: Aponogetonaceae

Türkçe adı: -

Özellikleri: Soğanlıdır. Sadece su üstü yapraklar oluşturur. Hızlı gelişir. Su içinde 45 cm kadar boyu vardır.

Bitki boyu: 80-100 cm.

Çiçek rengi: Kirli beyaz

Çiçeklenme zamanı: Yaz, sonbahar

İstekleri: Gölge ortamlara dayanamaz. Işık ihtiyacı yüksektir.

Aponogeton distachyos

Ceratophyllum demersum

Familiya: Ceratophyllaceae

Türkçe adı: -

Özellikleri: Rizomlu yüzen bir bitkidir. Grup halinde kullanımları uygundur. Çok hızlı gelişir. Akvaryum bitkisi olarak kullanılabilir. Yapraklarını döker.

Bitki boyu: 80 cm'ye kadar.

Çiçek rengi: -

Çiçeklenme zamanı: Yaz-sonbahar

İstekleri: Işık ihtiyacı düşüktür. Su sıcaklığını 5-30 °C'ye kadar tolere eder.

Ceratophyllum demersum

Hottonia palustris

Familya: Primulaceae

Türkçe adı: Su menekşesi

Özellikleri: Çok hızlı büyür ve bolca yeni filiz verir. Soyu tükenme tehlikesindedir.

Bitki boyu: 10-40 cm.

Çiçek rengi: Beyaz

Çiçeklenme zamanı: Erken ilkbahar

İstekleri: Güçlü ışığa ihtiyacı vardır. Soğuk suları tercih eder.

Hottonia palustris

Nymphoides peltata

Familya: Menyanthaceae

Türkçe adı: Küçük nilüfer

Özellikleri: Bataklılarda, durgun ya da yavaş akan sularda sığ göllerde ve boşaltma kanallarında gelişir. Kolay gelişip hızlı yayılır.

Bitki boyu: 8-15 cm eni 30-60 cm.

Çiçek rengi: Sarı

Çiçeklenme zamanı: Haziran-eylül arası

İstekleri: Extrem koşulları tolere edebilir. Hemen hemen her sulak alanda yetişebilir.

Nymphoides peltata

YÜZEN SU BİTKİLERİ

(FLOATING PLANTS)

Toprakla bağlantılı olmadan su yüzeyinde serbest yüzen bitkilerdir. Genellikle çok hızlı büyüme ve gelişme gösterirler. Bunlar:

- *Eichhornia crassipes*
- *Pistia stratiotes*
- *Marsilea vestita*
- *Azolla* spp
- *Salvinia* spp.

olarak sıralanabilirler.

Salvinia spp.

Eichhornia crassipes

Familya: Pontederiaceae

Türkçe adı:

Özellikleri: Su içinde yetişir. Subtropikal iklim ve yağmur ormanlarında doğal olarak yetişir.çiçek ve yaprak güzelliği ile ön plandadır.

Bitki boyu: 5-20 cm.

Çiçek rengi: Morumsu beyaz

Çiçeklenme zamanı: ilkbahar sonu-yaz

İstekleri: 21-27 °C su sıcaklığı yetişmesi için idealdir. 34 ve üzeri °C'leri tolere edemez. Dona dayanmaz.

Eichhornia crassipes

Pistia stratiotes

Familya: Araceae

Türkçe adı: Su kabağı

Özellikleri: Yapraklarını döken bir çok yıllık bitkidir. Suyun oksijen ve algerce zenginleşmesinde etkilidir.

Bitki boyu: 3-10 cm.

Çiçek rengi: -

Çiçeklenme zamanı: -

İstekleri: Soğuğa dayanıklıdır. Su içinde yetişir.

© TopTropicals.com

Pistia stratiotes

Marsilea vestita

Familya: Marsileaceae

Türkçe adı: Su yoncası

Özellikleri: Çok yıllık, iyi bir yüzey örtücüdür. Yapraklarını döker. Su içinde yetişir. Kolay yayılır. Extrem koşullara uygundur.

Bitki boyu: 1-4 cm.

Çiçek rengi: -

Çiçeklenme zamanı: -

İstekleri: Su içinde yetişmesine rağmen kuraklığa çok dayanıklıdır.

Marsilea vestita

SUBAHCESI ORNEKLERI

**Nymphaea
'Pink Sensation'**

Victoria regia

NİLÜFERLER

Su bitkileri, Nymphaeaceae nilüferler ailesinin en büyüğü kabul edilen çiçekli bir bitki türü olan *Victoria regia* / *Victoria amazonica* (Amazon Nilüferi) kadar güçlü bitkilerdir.

Biz, hobi bahçelerinde tercih edebileceğimiz ve ülkemizde

Nymphaea - Nilüfer

- Dünyada çok büyük bir yayılma alanı gösterir.
- Su üzerinde 30 cm kadar boylanabilir.
- Yapraklar koyu yeşil renkli ve kalp şeklindedir.
- Beyaz, sarı, pembe, kırmızı, leylak ve mavi renklerde olmak üzere, gündüz ve gece çiçeklenen çeşitleri vardır.
- Çiçeklenme dönemi yazdır.
- Tohum ve yaprak çelikleri ile çoğaltılabilmektedir.

Nymphaea odorata

Copyright 2002 Univ. Florida
Photo by A. Murray
Nymphaea odorata
Fragrant water lilies

Nymphaea rubra

©2002 Paul Gsell
CH-8158 Rümlang

Nymphaea candida

Nilüfer – Su Gülü (Nymphaea) Bitkisinin Üretimi

- Dikim zamanı daha çok nisan ve mayıs aylarıdır. Fakat ağustos ayına kadar devam edebilir.
- Gelişme hızı yönünden büyüklükleri önemli olmayan rizom parçaları, toprağa sürgün gözü yukarı gelecek tarzda bastırılır. Bunların yüzmelerini engellemek için üstlerine birkaç parça taş konur.

- Su seviyesi başlangıçta düşük tutulur. Rizom üzerinde en fazla 20 cm su bulunmalıdır.
- İlkbahar dikiminden yaklaşık 6 hafta sonra çiçeklenme olur.
- Nilüferler mümkün olduğu kadar fazla güneş sever.
- İyi gübrelenmiş kum içermeyen topraklardan hoşlanır.

Nilüfer – Su Gülü (Nymphaea) Bitkisinin Üretimi

Nilüfer – Su Gülü (Nymphaea) Bitkisinin Üretimi

- Rizomlar çok büyükse parçalanmalıdır.
- Üretme, rizom parçalanması ve göz çelikleri ile nisan ve mayıs aylarında yapılır.

- Tohumla üretmek de mümkündür.
- Tohumları toplamak için meyvelerin altına bir kap yerleştirilmelidir.
- Tohumlar ancak su üzerinde 20 dakika kalabilir.
- Tohumlar ilkbaharda yaklaşık sıcaklık 21 derece olduğunda zengin balçık toprağı içeren saksılara ekilir.
- Saksı suyun altında olmalıdır.

Nymphaea 'Attraction'

Nymphaea 'Rosea Rey'

Nymphaea 'Virginalis'

Nymphaea 'Gonnere'

Nymphaea 'Pink Sensation'

Nymphaea 'Mayla'

Nymphaea 'Gloriosa'

Nymphaea 'Escarboucle'

Nymphaea 'Firecrest'

Nymphaea 'Paul Hariot'

Nymphaea 'Chromatella'

Nymphaea 'Charlene Strawn'

lotus çiçeđi (nilüfer) toplayan bir işçi.

Lotus çiçeği, dünyanın en temiz çiçeğidir. Kendi kendini temizler. Üzerinde toz barınmaz. Bu yüzden ruhsal temizliğin de simgesidir.

Agapanthus

Kaynaklar:

- Yrd.Doç.Dr Aysel Odabaş Uslu, Bahçe Çiçekleri
- Yrd.Doç.Dr İlkden Talay, Kaya Bahçeleri
- http://en.wikipedia.org/wiki/Water_garden
- <http://en.wikipedia.org>
- www.akvaryumforum.com
- www.issg.org
- www.pfaf.org
- www.home-and-garden.webshots.com
- www.discoverlife.org
- www.bahcesel.com
- www.agaclar.net
- www.tarimziraat.com
- www.ebitki.com
- botanical.com
- bitkilerimiz.net
- commos.wikimedia.org
- Flickr.com
- www.bcf.com.tr
- UZUN G.,1999. Çevre Tasarımında Su Kullanımı, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:179, Adana
- SÖĞÜT Z.,1998. Su Bitkileri Ve Peyzaj Mimarlığında Kullanımı, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:122, Adana
- <https://defteriniz.com/nilufer-sugulu-nymphaea-yetistiriciligi-mevsimlik-cicekler-peyzaj/24123/> (2019)

BİZİ TAKİP ETTİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ 😊

Peyzaj Mimarı Dilek YILMAZ

